

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 157. An & qualis causa, & qualiter cognoscenda requiratur ad dispensandum in denunciationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

ubi tamen adesset concursus populi, ferent, non esse mortale, teneant Sanch. *d. 6. num. 9.* Laym. *n. 10.* Castrop. *nu. 4.* & plures apud illum. De cetero, ubi foret de bono communi vel speciali contrahentium, matrimonium statim contrahi, nec esset recursus ad Ordinarium, qui dispensaret in denunciationibus, poterit iis omissis contrahi matrimonium sine omni culpa; cum leges ecclesiasticæ non censeantur in eo rigore obligare. Laym. *cit. num. 10.* Castrop. *loc. cit. num. 5.* Sanch. *l. 3. d. 10. num. 27.* citatis pluribus aliis; adeoque multo magis id poterit metu mortis, dum hic non incurteretur in contemptum clavium. Barb. *in c. 1. Sess. 24. Trid. n. 30.* cum Sanch.

Quest. 156. Quinam dispensare possint in denunciationibus.

1. Resp. primò: Parochus non potest dispensare in hoc; jure siquidem antiquo, ut constat ex *c. inhibito, num. 1.* id non poterat. Ergo, cum Trident. in hoc jure antiquo nihil mutaverit, neque modò id poterit. Laym. *loc. cit.* Gutt. *de matrim. c. 56. num. 12.* Sanch. *l. 3. d. 7. num. 37.* Pirh. *num. 29.* Castrop. *p. 13. §. 4. num. 3.* qui etiam id procedere ait, ubi adesset suspicio (intellige prudens) impediendi malitiosè matrimonii, si fierent denunciationes. Posse tamen Parochum in casu necessitatis per episcopalem interpretari & declarare legem illam hic & nunc non obligare, v. g. si in articulo mortis concubiniarius vellet contrahere matrimonium cum sua concubina, censet Pirh. *loc. cit.* citato Tanner. *d. 8. q. 2. du. 6. num. 132.* quod ipsum consequenter poterit, impendente aliàs gravi malo; si enim potest eas in eo casu omittere, ut Sanch. Cönnick. &c. utique id aliter non poterit, quàm judicando, præceptum illud hic & nunc non obligare, seu Ecclesiam noluisse hic & nunc illud obligare, quod est uti episcopali.

2. Resp. secundò: Tametsi jure antiquo in his denunciationibus, quia præcepta in Concilio Generali Lateranensi (in cujus lege regulariter dispensare nequit Episcopus) non possit dispensare Episcopo, hanc tamen potestatem dispensandi concedit Episcopo Tridentinum hisce verbis; nisi ordinarius ipse expedire judicaverit, ut denunciationes omittantur. Nomine verò ordinarii veniunt hic quoque Abbates similisque Prælati jurisdictionem quasi Episcopalem (intellige cum territorio) habentes. Castrop. *loc. cit. §. 4. nu. 1.* Navar. *sub tit. de sponsal. conf. 5.* Sanch. *d. 7. num. 4.* Rodriq. *Tom. 1. sum. c. 217. num. 4.* & in specie Vicarius Generalis Episcopi. Et quidem id eum posse vi Vicariatus sine speciali commissione Episcopi, tenent Sanch. *loc. cit. num. 10.* Cön. *loc. cit. du. 6. num. 55.* Riccius *in pr. decis. 259.* Gutt. *c. 56. num. 11.* Hurr. & alii, quos citat & sequitur Castrop. *num. 2.* contra Henriq. *l. 11. de matr. c. 5.* Pont. *l. 5. c. 3.* Menoch. *conf. 69. num. 55. vol. 1.* Spin. *in specul. testam. gl. 15. num. 29.* &c. requirentes in eo speciale ad hoc mandatum.

3. Resp. tertio: Episcopi dictique Prælati delegare quoque possunt hanc potestatem dispensandi in denunciationibus. Sanch. *num. 20.* Spino *loc. cit.* Gutt. *num. 13.* Cön. *loc. cit. num. 55. conclus. 3.* Castrop. *num. 4.* & alii contra Menoch. *loc. cit.* Siquidem hæc potestas non conceditur ordinariis, quatenus personæ singulares sunt, ut propterea electa videatur industria personæ (quod est fundamentum Menochii) sed quatenus habent jurisdictionem

ordinariam, ac proinde delegari potest. Sed neque ex eo censetur electa industria personæ, ejusque prudentiæ commissum, quod negotium sit arduum (quales censentur causæ matrimoniales) si fiat delegatio personæ incognitæ & indeterminatæ, uti contingit in præsentibus, dum ea sit omnibus ordinariis, tam præsentibus quàm futuris. Et sic specialiter Vicarius Episcopi Generalis poterit hanc potestatem dispensandi delegare; cum habeat jurisdictionem ordinariam, idemque cum Episcopo tribunal; & licet non possit alium Vicarium constituere, potest tamen unam alteramve causam delegare alteri. Et ita tenent Sanch. *d. 7. n. 21.* Cön. *n. 55.* Gutt. *n. 13.* Castrop. *n. 4.*

Quest. 157. An & qualis causa, & qualiter cognoscenda requiratur ad dispensandum in denunciationibus.

1. Resp. ad primum: Ordinarius nequit in iis dispensare sine justa causa; cum id à Concilio committatur illius prudentiæ & judicio, quæ verba arbitrium prudentiale, & ratione regulatum important, ut Menoch. *de arb. l. 1. q. 8. num. 26.* quod nequit consistere absque justæ causæ cognitione. Menoch. *conf. 69. num. 62.* Sanch. *l. 3. d. 8. n. 1.* Gutt. *c. 57. num. 1.* Castrop. *cit. §. 4. num. 5.* qui etiam cum Sanch. *num. 2.* censet ordinarium sine causa permittentem omitti omnes denunciationes peccare mortaliter; quia potestate sibi concessa abutitur.

2. Resp. ad secundum: Concilium quidem unicam causam dispensandi allegat, nimirum suspicionem de matrimonio malitiosè impediendo, si tot vel una denunciatio præcesserint; sufficit tamen etiam quævis alia causa, quæ juxta arbitrium prudentum justa habetur. Tales autem causæ v. g. sunt infamia, ut si viventes in concubinato, haberi pro veris conjugibus publicentur. Castrop. *nu. 8.* Pirh. *num. 29.* Cönnick. *du. 6. num. 56.* Disparitas conditionis, unde irrisio, pudor, & confusio, si denuntientur v. g. senex cum juvencula, dives cum pauperula, valde nobilis cum rustica. Sanch. *d. 9. num. 3.* Spino, *num. 18.* Castrop. Pirh. *ll. cit.* Damnum & periculum animæ, sive proprium sive alienum. Sic statim jungenda matrimonio meretrix, ut statim à statu malo desistat. Item turpiter inter se viventes. Castrop. *loc. cit.* Bonum animæ, ut dum ducitur concubina in articulo mortis ob securitatem decedendi in bono statu; item legitimatio prolis. Castrop. *loc. cit.* Sanch. *d. 9. n. 9.* Periculum fornicationis, aut dissolutionis sponsalium ob dilationem nuptiarum, dum instat tempus Adventus, vel Quadragesimæ, quo prohibentur nuptiæ benedicti. Zirola. *prax. Episc. p. 1. v. matrimonium. §. 9.* Sanch. *d. 9. num. 14.* Castrop. Pirh. *ll. cit.* Favor & honor magnatibus exhibitus, dum ab onere denunciationum liberantur; tum quia eorum conjugia non solent esse ignota; tum quia favor hic sæpe cedit in bonum Ecclesiæ. Cön. *loc. cit. num. 57.* Castrop. Pirh. *ll. cit.* Ac denique quæcunque notabilis contrahentium commoditas, sive temporalis, sive spiritualis præstat justam causam omittendi denunciationes, ut Castrop. dicens, sic facile colligi ex DD. hic relatis.

3. Resp. ad tertium: Obligatur ordinarius, antequam dispense, diligenter investigare, an causa allegata sit vera, tum etiam, num contrahentes aliquo

aliquo impedimento ligati, Sanch. num. 20. Castrop. loc. cit. Porro non requiritur cognitio causæ judicialis, etiam si ea fiat etiam pro foro externo; quia Concilium rem totam commisit arbitrio ordinarii, quod sufficienter ratione regulari potest, si ex testibus, etiam non juratis, agnoscat causam adesse remittendi denunciationses. Sanch. l. 3. d. 8. num. 4. Cevall. 99. pract. q. 604. Cutt. l. 57. n. 2. Castrop. l. c. n. 6.

Quæst. 158. Num Ordinarius existente justa causa obligetur dispensare in denunciationibus.

1. **R**Esp. affirmativè, quoties bono communi vel particulari contrahentium maximè expediat concedi hanc dispensationem. Sanch. l. 3. d. 10. num. 6. Gutt. c. 52. num. 4. Pont. l. 5. c. 31. post medium. Castrop. §. 5. num. 1. Tenetur enim ordinarius ex officio providere bono communi, & speciali subditorum; adeoque denegando hanc dispensationem, ubi bono communi vel speciali valde expediat, agit contra munus suum, & graviter peccat; poteritque à tali denegatione appellari, saltem quò ad effectum devolutivum. Castrop. l. c. cum Gutt. n. 5. quin & si stante justâ causâ, ob quam valde bono communi vel speciali contrahentium expediat dispensari, ordinarius nolit dispensare, posse illos contrahere ommissis denunciationibus; quia leges ecclesiasticæ non obligant cum tam gravi jactura. Docent Pith. b. t. num. 29. Castrop. loc. cit. num. 4. Sanch. d. 10. num. 27. Cönninck. loc. cit. num. 59. Gutt. num. 6. Hentiq. l. 11. c. 5. num. 5. & alii. Sed neque Concilium in gravissima causa malitiosi impedimenti, nec etiam in aliis causis gravibus permittit ordinario libertatem negandi dispensationem eo ipso, quò is judicet matrimonium expedire, & malitiosum impedimentum aliâ viâ tolli non posse; sed remittit ordinario judicare, an impedimento illo stante, expediat omittere denunciationses, dum aliâ viâ impedimentum tolli potest. Castrop. n. 2.

2. Dixi: Si maximè expediat: Si enim non valdè, sed leviter tantùm ea dispensatio conducit bono communi vel speciali, dispensatio erit ad libitum dispensantis & gratiosa. Castrop. Arg. c. exposulasti. de cler. & excom. eò quòd levis commoditas, ut Castrop. abundè compensetur rigidâ observantiâ legis communis. Porro omnes causas supra adductas graviter bono communi vel contrahentium conducere, exceptâ illâ, quæ oritur ex verecundia ob disparitatem conditionis; item quæ consistit in gratia & favore magnatibus exhibendo, eò quòd hæc duæ causæ, etsi sint justæ, non tamen ita sint graves, quin sæpe gravius urgeat, & Ecclesiæ sit convenientius, legem illam de denunciationibus observare, ait Castrop. n. 3. citatis Cön. Sanch. Pont. ubi supra. De cætero tamen dispensatio facta ex causa justa leviori tamen, sit gratiosa, adhuc debet concedi liberaliter; adeoque ne quidem imponi potest dispensatio pecunia aliqua solvenda per modum mulctæ, aut eleemosynæ alicui loco pio faciendæ, uti generaliter quò ad dispensationem gratis faciendam dispositum est per Tridentinum Sess. 25. cap. 18. non secus ac omnes conveniunt, non posse Episcopum concedentem dimissorias obligare ordinandum, ut pro dimissorias eleemosynam faciat loco pio. Castrop. num. 5. licet cum Sanch. cit. d. 10. n. 10. admittat, si dispensatio fiat ob causam aliquam or-

tam ex culpa, imponi posse obligationem alicuius pecuniæ erogandæ, non quidem pro dispensatione, sed pro culpa commissa, & in penam illius, cui conceditur dispensatio.

Quæst. 159. An & qualiter denunciationses omisse ante nuptias adhuc præmittendæ sint consummationi matrimonii.

REsp. Si ob causam, vel etiam quia dispensatio ab ordinario facta non est integrè, sed solum pro matrimonii contractu, præmissæ non sunt denunciationses ante nuptias, adhuc contrahentes eas præmittere ante consummationem matrimonii obligati sunt, nisi fortè aliqua gravi & urgente causâ excusentur; aut nisi ordinarius expedire judicaverit, ut omnino & tunc omittantur. Prout hæc habentur in Trid. cit. c. 1. Estque hæc obligatio sub mortali; quia est in materia gravi, ut constat ex fine hujus præcepti, nempe ut impedimentum dirimens, si quod subest, detegatur, & ne consummantes matrimonium exponant se periculo copulæ fornicariæ. Sanch. l. 3. d. 11. nu. 5. Gutt. c. 58. num. 1. & 2. Castrop. cit. §. 5. nu. 6. Pith. b. t. num. 30. Et quamvis Sanch. num. 2. Rodriq. in sum. c. 222. num. 1. tanquam probabile defendant, non esse mortale, consummare matrimonium ommissis denunciationibus, dum contrahentes certi sunt, nullum subesse impedimentum; eò quòd ratio legis, & consequenter lex, cessare videatur. Verùm contrarium dicendum; quia non statim hic & tunc in particulari casu cessante sine seu ratione legis lex cessat; & lex illa Trident. non hunc vel illum singularem casum respicit, sed omnes & in genere ob periculum fornicationis, si denunciationses non præmitterentur consummationi. Et sanè si ratio à Sanch. allata urgeret, pari modo non peccaretur graviter, si denunciationses illæ sine causa & dispensatione omittentur ante nuptias, dum contrahentibus constaret, nullum subesse impedimentum, quòd tamen illi AA. non dicent. De cætero peccari solum mortaliter per primam copulam, docent Henriq. l. 11. c. 16. nu. 1. & alii, quos sequi videtur Castrop. loc. cit. nu. 7. eò quòd Trident. solum videatur imperasse denunciationses præmitti, tum matrimonii contractui, tum consummationi; at quando consummatum est per primam copulam, nullum de denunciationibus præmittendis subsequentibus copulis præceptum imposuerit. Unctur hi AA. exemplo jejunii, quòd si semel violatum est bis comedendo, non peccatur postea de novo, si sæpius comedatur. Verùm probabilius docent Sanch. d. 11. n. 5. Gutt. c. 58. num. 2. Pith. loc. cit. & alii, peccari toties mortaliter, quoties petitur & redditur debitum; quia proceditur contra legem Ecclesiasticam graviter obligantem, & quantum est de se, incurritur periculum fornicationis; eò quòd posset subesse impedimentum dirimens, cum nondum sit adhibita diligentia juridica seu præscripta ab Ecclesiâ, ut detegerentur impedimenta; si quæ laterent, quæ se securos redderent.

Quæst. 160. Quinam factis denunciationibus teneantur denunciare impedimentum.

1. **R**Esp. primò: Dum impedimentum est publicum, vel probatu facilè, quilibet ejus con-